

Pred „Tednom matere in otroka“

Bližamo se »Tednu matere in otroka«. Nočemo niti misliti na to, da bomo samo v tem tednu posvečali vso skrb in ljubezen našim materam in mlademu rodu, ker se zavedamo, da je v socialistični državi ta skrb nenehna. Tudi ne bomo primerjali »Tedna matere in otroka« z materinskim dnevom v predprilski Jugoslaviji, ko je marsikatera mamica ob

v socialističnem duhu v poštene državljanke. Samo pomislimo na otroke širom Jugoslavije, ki so ostali po naši ljudski revoluciji odnosno oboženi bori brez staršev in drugih svojcev. Ljudska oblast je takoj energično in uspešno ukrepala. Kakor gobe po dežju so vznikali, vzgojni domovi, ki so dali vsem tem otrokom topel kotiček, da niso občutili gorja, ki so ga nekdanje trdo in grenko občutili otroci, če jim je vojna vihra ali pa kaka druga nesreča vzela starše. Kot uspeh naglega in pravičnega ukrepanja ljudske oblasti je vsekakor smatrali deistvo, da

krožili po širni sovjetski deželi in kjer je trajalo več let, dokler so državne oblasti imele možnost spraviti te otroke v primerne vzgojne domove. Jasno je, da smo šele na začetku naše nove vzgoje otrok. Marsikaj nam še manjka, mnogo delamo pri tem tudi napak, eno pa je gotovo: pred očmi imamo jasno perspektivo, kako hočemo vzgojiti svoj mladi rod, da bo sposoben dokončno zgraditi socializem in tako ustvariti vse pogoje za boljše, kulturnejše in srečnejše življenje. K tej nalogi pa so poklicani v prvi vrsti starši, vzgojitelji in učitelji

Varčevanja denarja je velike važnosti za naše gospodarstvo

Naši poveljni uspehi, doseženi v posameznih panogah tako političnega kot družbenega in ekonomskega življenja, nam ne dokazujejo le jasno določeno, marveč tudi trdno utemeljeno pot zgraditve socializma — zgraditve lepšega in srečnejšega življenja. Da so bili že doseženi uspehi tako popolni, je bilo med vsem drugim prav posebno potrebno ovesti se vplivov zastarelih pojavov, kakor tudi navad iz preteklosti, zlasti na ekonomskem področju pri ravnanju z gotovino.

Naša socialistična ekonomika se močno razlikuje od kapitalistične. Napredek v socializmu kaže dvig materialne in kulturne ravni v korist delovnega ljudstva, v kapitalizmu pa se le privilegirani razred okorišča s temi dobrinami na škodo delovnega ljudstva. Nuditi je dobrine v koriščenje delovnemu ljudstvu pa omogoča le načrtno gospodarstvo, ki stalno išče novih virov in dohodkov, da lahko iz razpoložljivih sredstev dobi kar največ raznolikih proizvodov, da ustvari čimveč industrijskih in drugih gospodarskih objektov, na drugi strani pa zahteva varčnost ter pravilno uporabo vseh gospodarskih sredstev, tako v okviru zasebne kot družbene lastnine.

Borba za povečanje storilnosti, racionalizatorstvo, novatorstvo, izvrševanje planskih nalog pred določenim terminom, znižanje polne lastne cene, govor o prispevku delovnega ljudstva za splošni napredek ljudske blaginje. Dasiiravno so že samo to ogromni napor, vendar ne smemo pozabiti pri tem še na važen moment, ki igra odločilno vlogo in je sestavni del vse naše borbe, t. i. varčevanje z materialom in denarjem. Potreba ter važnost varčevanja z materialom le ljudskim množicam dobro znana, ne more se pa enako reči za denarno varčevanje.

Pregledi dosedanjega dela na hranilni službi nam kažejo, da je ta pri nas sicer že dokaj dobro razvita, saj se hranilne vloge iz dneva v dan večajo, vendar še kljub vsemu temu ni na tisti višini, ki bi ustrezala ekonomski moči našega delovnega ljudstva. Z ozirom na velik pomen denarnega varčevanja je razumljivo, da posveča temu ljudska oblast vso pozornost, ljudstvo samo se pa še nekoliko slabo zaveda koristi, ki jih prinašajo vloge posamezniku kot skupnosti.

Če se ozremo v preteklost, vidimo takoj, da je pomemilo tedaj nalaganje gotovine v banke le podpiranje kapitalizma, vlagatelji sami pa niso bili nikoli sigurni, da dobe nazaj vsaj denar, ki so ga naložili. Ta denar je postal prav za prav kapital zasebnih lastnikov bank, ki so z različnimi mahinacijami živeli na račun žuljev in pritrgovanja delovnega ljudstva. Te špekulacije, stavljanje vlog na razpologo tedanjim političnim društvom in organizacijam je mnogo pripomoglo do tako zvanih »zamrznjenih vlog«, ki so v času gospodarske krize leta 1930-31 znašale preko 4 milijarde predvojnih dinarjev. Pod pretezo raznih konkurzov bank in kreditnih zadrug so propadle težke milijarde s trpljenjem pridobljenega denarja.

Danes je ves naš bančni sistem v rokah ter kontroli ljudstva samega. Naložen denar se zdaj ne uporablja v protisrsko-spekulativne namene izjemal-

cev, marveč služi le za splošno koristne namene, predvsem za kreditiranje načrtnega gospodarstva. Denarno varčevanje na hranilnih vlogah vpliva nadalje na zmanjšanje obtoka gotovine, kar povzroča na drugi strani dvigovanje vrednosti domačega denarja. Denarno varčevanje učinkuje na razmerje med kupnim in blagovnim tondom, če vlagatelj ne bo porabil vsega svojega denarja za nakup potrošniškega blaga, za katerega ne bo imel nujnih potreb, temveč bo istega nabavljal šele ob nastopu dejanske potrebe, med tem časom pa pustil denar naložen na hranilni vlogi, s čim bo imel državni kreditni aparat zopet večjo možnost za financiranje gospodarstva in proizvodnje. Čim manj denarja je v načrtni uporabi, tem stabilnejša je domača valuta in cenejše potrošno blago. Slednjič prinaša hranilna vloga še prav lepe obresti (5 odst.), od katerih ima edino plodonosno korist vlagatelj sam, ki bo s svojo, čeprav majhno vlogo, prispeval svoj delež k izboljšanju življenjskih razmer.

Sigurno in pod strogo kontrolo vodeni naš bančni sistem ter jamstvo države nudita vso sigurnost za varnost hranilnih vlog, zato je odveč vsaka bojazen, kot nezaupanje nekaterih delovnih ljudi, zlasti pa naših vasi, do bank in kreditnih odsekov kmetijskih zadrug.

Vse to govori, da je organizirano denarno varčevanje kot koristno, zaradi česar mora naložiti v ljudstvu na pravilno razumevanje in popoln odziv. S stalnim vlaganjem tudi malih vsot, se naberejo s časom v hranilni knjižici prav lepi zneski, katere lahko v slučaju potrebe s pridom uporabimo za razne nakupe in nabave in se izognemo nepotrebnemu zadolževanju z najemanjem posojil.

Denarno varčevanje, ki se ga danes tako popularizira, ni nič drugega, kot borba za pravičen ter kulturn način ravnanje z denarjem; to je del naše splošne borbe za nove odnose do vseh materialnih sredstev ter končno izraz naše zavesti do volje za izgraditev boljšega življenjskega standarda naših narodov.

ZAHVALA

Podpisani Cvetko Janez, Kicar št. 27, se zahvaljujem vsem gasilskim društvom, podvinskemu, padniškemu in ptujskemu, ki so ob priliki požara na mojih poslopih dne 4. sept. t. l. pri hiteli na pomoč in z največjo požrtvovalnostjo reševali moje skromno imetje. Zahvaljujem se tudi sosedom in vsem ostalim reševalcem, ki so pomagali in očuvali vse rešene predmete.

Cvetko Janez in otroci.

POPRAVEK

V 23. štef. v članku: Na oblastni konferenci LMS so ptujski delegati sprejeli obvezo formiranja nove mladinske brigade, beri v drugem odstavku mesto: ...je bil izvoljen član CK KPJ tov. Selinger Vlado, pravilno: ...je bil izvoljen član CK LMS tov. Selinger Vlado.

Uredništvo.

Zgradbi Okrajnega dečjega doma v Ptuj

lepih in sladkih besedah vladajočih močitev potočila solzo ginjenosti, kaj več pa tak materinski dan niti ni mogel dati zgaranim in samim sebi prepuščenim materam, še manj pa otrokom, o katerih se niti ni mnogo govorilo.

Po največjačnejšem delu zgodovine jugoslovanskih narodov — narodnoosvobodilni borbi — je nastala prelomnica v vzgoji našega mladega rodu. Politična svoboda, predvsem pa socialistična ekonomska baza je prinesla pogoje, ki so potrebni za progresivno vzgojo mladine, kakršna naj bo v socialistični državi.

Toplo je pri srcu danes vsakemu poštenemu in naprednemu človeku, ki ima opravka z vzgojo mladine, pri zavesti, da ima končno priliko vzgajati zares svobodnega človeka, ker mu je nastajajoča nova družbena oblika dala sproščenost in ga rešila vseh tesnih vezi lažne morale gospodarjev stare Jugoslavije. Poleg tega ima vzgojitelj v naši socialistični državi pred seboj jasno perspektivo, ker ve, da bo edini način socialistične vzgoje dal pozitivne rezultate, — da bo namreč človek bodočnosti, ki ga bomo vzgojili v duhu načel marksizma-leninizma, svoboden, nesebičen, brez predsodkov, brez tendence za izkoriščanje človeka po človeku.

Skrb naše ljudske oblasti za mater in otroka je ogromna. Ugodne posledice te skrbi se že kažejo v številnih vzgojnih ustanovah, ki so bile ustanovljene v času od osvoboditve pa do danes. Te ustanove so razbremenile matere, ki so se vključile v proces izgradnje socializma, moreče skrbi za vzgojo in telesni razvoj otroka, otroci sami pa so v dobrih rokah vzgojiteljev in vzgojiteljic, ki jih vzdajajo

se v naši državi, ki je pretrpela ob svoji revoluciji relativno največ, ni pojavil problem »brezprizornih« otrok, kakor je to bil primer v SZ po Oktobrski revoluciji, kjer so otroci, ki so v revoluciji izgubili starše, kot potepuhi in ropariji

in končno vsi pošteni državljani, ker bo le množična progresivna vzgoja mladine preobrazila delovne množice naše države in končno vsega sveta v socialistične ljudi.

Š. K.

Malj Ptujčari v DID-u

Prva skrb socialistične Jugoslavije je skrb za zdrave matere in zdrave otroke. Sodelujmo pri izvajanju te velike naloge.

»Ni dovolj, če so otroci oblečeni in nahranjeni, za nas je tudi važno, da bodo otroci vzgojeni v duhu nove Jugoslavije.« — Tito

M. Iljin

Priroda in ljudje

Sestavili so sijajne stroje za obdelovanje zemlje, iznašli postopke pa pridobivanje gnojil iz vode iz zraka, iz premoga — iz najbolj cenjenih snovi. Polja dajejo tolikšne žetve, kolikršnih svet še ni videl. V Italiji se je posrečilo na poskusnih poljih požeti po 60 stotov žita na hektar.

Žitnice so v mnogih deželah Evrope in Amerike prenapolnjene z žrnjem. Trgovci ne vedo, kako bi se rešili preobilja žita, da bi lahko dvignili žitne cene. Žito dajo denaturirati.

Vsakdo ve, kaj je denaturirani špirit. Špirit denaturirajo tako, da ga pokvarijo s petrolejem in drugimi nevarnimi in škodljivimi snovmi, da ga ne bi bilo mogoče uživati. Sedaj so prišli tako daleč, da so začeli tudi moko denaturirati. V ta namen ji primešajo premogovega prahu. Da denaturirajo špirit, je razumljivo, kajti špirit je strup. Kako pa je mogoče kvariti, zastrupljati žito, da postane neužitno?

Delavci v zahodnih deželah so se nekdaj obrnili na pridobitve, od katerih je to odvisno, z zahtevno, naj ne denaturirajo, kvarijo žita. Dejali so jim: »Namesto da uničujete žito, ga rajši prodajte poceni strokovnim organizacijam za brezposelne.«

»Ne,« so odvrnili, »to ni mogoče. Proizvode je treba uničevati zato, da bodo cene dovolj visoke.«

Lep družbeni red, v katerem je treba delati hrano neužitno!

A dogajajo se še hujše, še neumnejše stvari.

Naj navedem naslednjo zgodbo iz nekega praškega protifašističnega lista z dne 11. februarja 1934:

»Sejejo pšenico. Veliko preveč pšenice. Morda pa tudi ne? Dejstvo je, da jo povsod po svetu v velikih množinah sežigajo. Ali pa jo spreminjajo v krmo za živino, in sicer ji primešajo neko barvilo, da postane neužitna za ljudi. S to krmo krmijo krave na Danskem. Toda z govedino je prav tako kot s pšenico; preveč je je. Zategadelj kollejo danske krave v velikem številu in jih meljejo v strojih, ki so posebej v ta namen sestavljeni. Dobijo pogače iz mesa in kostne moke in z njimi krmijo svinje. Pravijo namreč, da kupujejo An-

gleži mastne svinje. Toda to je bilo nekoč — zdaj jih imajo sami preveč. Preveč za tiste, ki morejo kupovati, za ostale premalo. Zato jih spreminjajo v snov za gnojenje polj. S to snovjo gnojijo na Holandskem polja, ki so jih dobili z izsušitvijo Zuiderškega jezera.«

Ta zgodba je podobna zgodbi o popu in njegovem psu ali zgodbi o jari kači in steklem polju.

Na polje sejejo pšenico. S pšenico krmijo krave. S kravami krmijo svinje. S svinjami gnojijo polje. Na polje sejejo pšenico. In tako brez konca dalje. Smiselno človeško delo spreminjajo v nesmisel.

Polja obdelujejo, žetve pa ne pospravijo. Sklicujejo konferenco samo zato, da bi odločili, za koliko je treba zmanjšati posejano površino na zemeljski krogli. V Ameriki daja vlada denarne nagrade farmerjem zato, da svojih polj deloma ne posejejo. Nalaga spreminjajo ljudje svoja rodovitna polja v ledino, v puščavo.

In spet je zazijal pred nami — mrtvi obraz puščine.

Zazijal je tam, kjer bi ga najmanj pričakovali — na najlepših poljih sveta, ki se obdelujejo s stroji, na mastnih, gnojnih in rodovitnih poljih.

Kdo kliče puščine na ta polja? Ljudje jo kličejo in kličejo jo zavestno. Znamenite, zelo izobražene osebe se zbirajo na svetovne konference. Vsak med njimi ima pred prstom ali za njim vrsto sijajnih naslovov. Gospod pooblaščen minister ali poslanik, talni svetnik, vitez takega in takega reda — sledi priimek. Gospod profesor, član parlamenta, pravi član in te akademije in društva, doktor te in te vede — sledi priimek.

Ti ljudje prav dobro vedo, kaj delajo. Delajo pač tisto, kar jim v danem času koristi. Spreminjati polja v puščine je koristno.

Komu je to koristno? Ali človeštvu? Ne. Tistemu razredu, ki vlada svet.

Tak red pa vlada v petih šestih svetih.

Toda to ni red, marveč nered, ne svetovni red, temveč svetovni nered.

PRIHOD GOSPODARJA

Koliko ljudi gladuje na našem planetu? Tri četrtine vsega prebivalstva. In to ne glede na velika uspešna napredka poljedelskih ved. Učenjaki pravijo, da bi bilo mogoče do siteda nahraniti človeštvo celo tedaj, če bi se pomnožilo za štirikrat. Za to ne bi bilo treba nobenih novih odkritij in iznajdb. Zadoščalo bi to, kar imamo.

Na zemlji bi bilo lahko obilje, a ljudje stradajo. Lahko bi odpravili lakoto, če ne bi imeli ljudje zvezanih rok, zvezanih s tem redom ali neredom, ki vlada na zemlji.

Delo ljudi je razdrobljeno. Ni skupnega načrta, ni skupnega smotra. Eni uničujejo, kar drugi ustvarjajo.

Priroda je razkosana, razrezana na koščke in vsak košček ima svojega gospodarja.

A prirode ni mogoče sekati na koščke brez kazni, kajti v prirodi je vse povezano, vse živi skupno življenje.

Izsekajo gozdove, pa začno divjati reke.

Preorjejo travnike, pa postanejo polja neplodna.

Poteptajo stepe in ne dajo odmora pašnikom, pa sproščijo puščinski pesek.

Namakaajo zemljo čezmerno, da bi dala čim večji donos, čez deset let pa se spremeni v močvirje ali slano mlakuzo.

Osušujejo cele morske zalive, da bi dobili polja, že pripravljena in obdelana polja pa opuščajo.

Nihče se ne pobriga za celoto. Vsakdo misli le na trenutno korist in se briga le zase, nihče ne razmišlja, kaj bo čez desetletja.

Kaj je treba storiti? Treba je združiti drobce prirode v celoto, treba je združiti ljudi v eno samo delovno armado.

Če bo zemlja družbena, če bo delo ljudi na zemlji skupno, bo delalo vse človeštvo po skupnem načrtu, za skupen smoter, kakor eno samo velikansko bitje. Življenje tega bitja bo brezkončno. To bitje lahko napravi vse. Imelo bo milijarde rok za delo in gigantske možgane — enotno svetovno znanost.

Vsa priroda bo njegovo velikansko gospodarstvo.

To bitje ne bo uničevalo žita in spreminjalo polja v puščino.

To bitje bo razumni gospodar planeta. Toda kdaj bo tako? Kmalu.

Na eni šestini zemeljske oble se je skupno delo na družbeni zemlji že začelo.

DEKRET PROTI PRIRODNIM SILAM

Z oktobrskim prevratom sta postala zemlja in delo ljudi na tej zemlji skupna družbena.

Petletka je zbrala milijone poljedelcev v delovne zadruge in jim dala v pomoč sto tisoč najbolj dovršenih in silnih strojev — kombajnov, traktorjev, mlatilnic in motorjev. Dvomilijonska armada agronomov, inženirjev, soferjev in mehanikov je bila poslana na polja, da bi jih preobrazila, da bi enkrat za vselej odpravila slabe letine.

Vseposvoda se je delo organiziralo po načrtu. Načrt je velikansko znanstveno delo, načrt se ustvarja na osnovi znanosti.

Znanost uči, kdaj je treba sejati, kaj je treba sejati, kako orati, kakšna orodja uporabljati, kako gnojiti zemljo, kako se boriti s plevelom.

Sto institutov Lenineve Poljedelske akademije, sto in sto poskusnih postaj in laboratorijev opazuje in poskuša, proučuje tla in rastline zato, da bi bolje preobrazili tako tla kakor rastline.

Sklicujejo se znanstvene konference: konferenca za boj s sušo, konferenca o namakanju Zavolžja, konferenca o umetnem dežju.

Staremu sovražniku — suši smo v Sovjetski zvezi napovedali vojno.

Dne 22. maja 1932 je bil v vseh časnikih Zveze objavljen dekret, ki sta ga podpisala Stalin in Molotov, »o uničenju suše v zavolžskih okrožjih«.

Dekret proti prirodnim silam!

Se nikdar in nikjer se niso ljudje lotili take naloge.

Poleti 1934 je zadela suša Evropo in Ameriko. Zajela je vse dežele. V Angliji so stali ljudje v dolgih vrstah z vrči in vedri pred vaškimi vodnjaki. V Združenih državah, v Iowi, je bilo listje na drevju za polovico manjše kakor sicer. V Minnesoti so se posušili celi gozdovi, so bili popaljeni pašniki in so živino prodajali za smešno nizke cene.

Ameriška vlada je pretrpela načrt, da bi preselila nekoliko tisoč farmerjev in odpelala živino iz krajev, ki jih je opustošila suša. Na boj s sušo samo pa ne misli.

Zakaj naj bi se borila z njo? Čim

manjša je žetev, tem višje so žitne cene.

Po poročilih v časopisju je dejal ameriški poljedelski minister Wallace ob neki priliki, da ta suša lahko postane »dobrota« za ves narod.

V Sovjetski zvezi ni suša dobrota. V Sovjetski zvezi nihče ne bo koval iz nje dobičkov.

Suša je sovražnik. In proti temu sovražniku je objavljen v Sovjetski zvezi dekret, ki pomeni vojno napoved.

Vsaki naredbi sledi pri nas načrt. Načrtu pa mora slediti njegovo uresničenje. V Zavolžju so se začela namakalna dela. Po desetih ali petnajstih letih v Zavolžju ne bo več suše.

Kako se bo to zgodilo?

V projekti Državne načrtno komisije najdemo sliko Zavolžja čez petnajst let.

Namakalni kanali bodo razdelili stepe v velikanske štirikotnike. Vzdož kanalov bodo zrasle gozdne proge, ki bodo ščitile polja pred »suhoveji«. Vsako polje bo podobno velikanski sobi, ki bo na štirih straneh ograjena z zelenimi živimi stenami.

Vzdož betonskih bregov ob kanalih bodo tekali električni vozički s črpalkami in škropilnicami, ki bodo metale vodo v veliko daljavo. Na brigadirjevo znamenje se bo s šumom ulil močan dež na polje.

Od kod pa bodo vzeli vodo? Vzeli jo bodo iz Volge.

Struga Volge je mnogo metrov nižja od zavolžskih step. Vodo bo treba dvigati s črpalkami. Mogočne črpalne postaje bodo gnale vodo iz Volge po ceveh velikanskega obsega v umetna jezera. Tako bomo predpisali vodi novo, tretje potovanje: iz reke nazaj v stepe. In voda bo morala ubogati.

Tako bo nastalo na zemlji skladno in pravilno omrežje umetnih jezer, kanalov in gozdnih prog.

Ljudje, ki bodo gledali nanjo od zgoraj, z letala, bodo mislili, da tu spodaj ni zemlja, ampak kak drug planet, podoban Marsu z njegovimi temnimi črtami in krogi.

Nova bo zemlja in nov bo človek na tej zemlji.

Ali bo bodoči poljedelec-inženir, poljedelec-zmagovalec nad sušo, podoben nekdanjemu sužnjju zemlje, ki ga je poznala nekdanja »Rusija«?

(Nadaljevanje prihodnjic)